



ROMAN

PATRICK
MODIANO

MAHALLEDE

KAYBOLMA

DIYE



ÇEVİREN: NEURET ÖZTOKAT

can
çağdaş



PATRICK MODIANO
MAHALLEDE
KAYBOLMA DİYE

Can Çağdaş

Pour que tu ne te perdes pas dans le quartier

İlk basım (bu çeviride kaynak alınan basım): Éditions Gallimard, 2014

© 2014, Editions Gallimard, Paris

© 2019, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mart 2019, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Ani Haddeler Pekma

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Saner Basım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. No: 2/4 2BC 3/4

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 35382

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-3996-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750739965

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

PATRICK MODIANO
MAHALLEDE
KAYBOLMA DİYE

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Nedret Öztokat



Patrick Modiano'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Bir Gençlik, 1997

En Uzağından Unutuşun, 1998

PATRICK MODIANO, 1945'te Paris'te Yahudi asıllı bir babanın ve Belçikalı bir annenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Öğrenim hayatına Fransa'da devam etti. İkinci Dünya Savaşı ve işgallerin olduğu bir dönemde yaşadığı için sıkıntılı bir çocukluk geçirdi. İlk romanı *La place de l'étoile* 1968'de yayımlandı. 1972'de *Les Boulevards de la ceinture* ile L'Académie Française Ödülü'nü kazandı. 1978'de *Rue des boutiques obscures* ile Goncourt Ödülü, 2000'de Paul-Morand Ödülü, 2005'te Prix des libraries, 2010'da Cino del Duca Ödülü, 2012'de Avusturya Devleti Avrupa Edebiyatı Ödülü gibi daha birçok çeşitli ödüllere layık görüldü. Son olarak 2014'te Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Otuza yakın kitabı olan yazarın aynı zamanda şarkı sözleri, sinemaya uyarlanan eserleri, çocuk kitapları, *Polka* isimli tiyatro oyunu vardır. Kitapları birçok dile çevrildi.

NEDRET ÖZTOKAT, 1962'de İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nı 1985'te bitirdi. 2006 yılında profesör oldu. Çalışmalarını edebiyat göstergebilimi alanında yoğunlaştırdı. 2002 yılından bu yana Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nın Başkanlığı'nı yürüten Öztokat, başta Marguerite Duras, Jorge Semprun, Nina Berberova ve Tzvetan Todorov olmak üzere önemli yazarların yapıtlarını Türkçeye kazandırdı.

Olayların gerçekliğini veremem,
ancak *gölgesini* sunabilirim.

Stendhal

Neredeyse hiçbir şey. İlk, çok hafif gelen bir böcek sokması gibi. En azından, kendi kendinizi telkin etmek için mırıldanarak, öyle dersiniz. Jean Daragane'ın evinde "çalışma odası" olarak kullandığı odada, akşamüstü saat dörde doğru, telefon çalmıştı. Odanın güneş vurmeyan ucundaki kanepede içi geçmişti. Ve uzun süredir çalmadığı için yabancı gelen şu zil sesi, bir türlü susmuyordu. Neden ısrarla çalıyordu? Belki de hattın öteki ucunda telefonu kapatmayı unutmuşlardı. Sonunda yerinden kalktı, odanın, pencerelere yakın, güneşten kavrulan tarafına doğru yöneldi.

"Bay Jean Daragane ile görüşmek istiyordum."

Gevşek ve tehditkâr bir ses. İlk izlenimi bu oldu.

"Bay Daragane, beni duyuyor musunuz?"

Daragane telefonu kapatmak istedi. Ama ne işe yarayacaktı? Yeniden çalacaktı, hiç susmayacaktı. Telefonun kablosunu kesmedikçe...

"Benim..."

"Sizi telefon defterinizle ilgili arıyorum, beyefendi."

Geçen ay, Côte d'Azur'e giden bir trende kaybetmişti defterini. Evet, ancak o trende unutmuş olabilirdi. Biletini kondüktöre göstermek üzere cebinden çıkarttığı sırada kayıp düşmüş olmalıydı.

“Üzerinde adınız olan bir telefon defteri buldum.”

Gri renkli kapağın üstünde KAYBOLMASI DURUMUNDA ...'E GÖNDERİLMESİ yazılıydı. Daragane da, bir gün oraya adını, adresini ve telefon numarasını öylesine, düşünmeden yazmıştı.

“Evinize getireyim. İstedığınız gün ve saatte.”

Evet, kesinlikle gevşek ve tehditkâr bir ses. Hatta bir şantajcı sesi, diye düşündü Daragane.

“Dışarıda buluşmayı tercih ederim.”

Keyifsizliğini üzerinden atmak için bir çaba göstermişti. Ancak umursamaz olmaya çalışırken sesinin buz gibi çıktığını fark etti.

“Nasıl isterseniz, beyefendi.”

Bir sessizlik oldu.

“Yazık. Size çok yakında bir yerdeyim. Defteri elden teslim etmek isterdim.”

Daragane, adamın apartmanın önünde çıkışını beklediğinden şüphelendi. Bir an önce kurtulmalıydı ondan.

“Peki, yarın öğleden sonra görüşelim,” dedi sonunda.

“Nasıl isterseniz. O zaman, işyerime yakın bir yer olsun. Saint-Lazare Garı tarafında.”

Telefonu kapatmak üzereydi, ama soğukkanlılığını korudu.

“Arcade Sokağı'nı biliyor musunuz?” diye sordu karşıdaki. “Bir kafede buluşabiliriz. Arcade Sokağı, 42 numara.”

Daragane adresi not etti. Derin bir nefes alıp ekledi, “Peki beyefendi, yarın akşam saat beşte, Arcade Sokağı, 42 numara,” dedi.

Sonra karşısındakinin cevabını beklemeden, telefonu kapattı. Çok geçmeden kaba davrandığı için pişman oldu, ama bunu son birkaç günden beri Paris'in üzerine çöken, eylül ayında zor rastlanan, bunaltıcı sığağa bağladı. Sıcak, yalnızlığını güçlendiriyordu, güneş batana ka-

dar evde kalmaya zorluyordu onu. Hem sonra, telefonu aylardır çalmamıştı. Çalışma masasının üzerindeki cep telefonunu ise en son ne zaman kullandığını bilmiyordu. Zaten doğru dürüst kullanmasını da bilmiyordu ve tuşlarına basarken sık sık hata yapıyordu.

Bu yabancı telefon etmeseydi, telefon defterini kaybettiği hiç aklına gelmeyecekti. İçinde kimlerin isimlerinin olduğunu hatırlamaya çalışıyordu. Hatta bir önceki hafta defteri temize çekmek istemiş, boş bir kâğıdın üzerine liste yapmaya başlamıştı. Bir süre sonra kâğıdı yırtmıştı. Defterdeki hiçbir ismin hayatında büyük bir önemi yoktu; önemi olanların adres ve telefonlarını yazmaya hiç gerek duymamıştı, çünkü hepsini ezberliyordu. Bunda “mesleki” diye nitelendirilen bağlantıların dışında fazla bir şey yoktu, güya gerekli birkaç adres ve sayısı otuzu geçmeyen isim. Artık geçersiz oldukları için birçoğunu silmek gerekiyordu. Telefon defterini kaybettikten sonra aklını en çok kurcalayan, üzerine kendi adını ve adresini yazmış olmasıydı. Tabii, bu işin ucunu bırakabilir ve Arcade Sokağı, 42 numarada adamı boşuna bekletebilirdi. Ama o zaman bir şey havada kalacaktı, bir tehdit. Bazı öğleden sonraları yalnızlığın dibine vurduğunda telefonun çalıp tatlı bir sesin kendisiyle randevulaştığını hayal ederdi. Okumuş olduğu bir romanın başlığını anımsıyordu: *Le Temps des rencontres*¹. Belki de kendisi için böyle bir zaman henüz son bulmamıştı. Ama az önceki ses ona güven vermiyordu. Hem gevşek hem de tehditkâr bir ses. Evet.

* * *

1. “Karşılaşmalar Zamanı”, Georges Haldas. (Y.N.)

Taksi şoförüne kendisini Madeleine'e bırakmasını söyledi. Hava, diğer günlere göre daha serindi, gölgede kalan kaldırımları seçmek koşuluyla yürünebiliyordu. Arcade Sokağı'nı takip ediyordu, güneşin altında sokak bomboş ve sessizdi.

Sanki asırlardır buralara gelmemişti. Annesinin bu civarda bir tiyatrodaki sahneye çıktığını, babasının da yolun ucunda, sol tarafta, Haussmann Bulvarı 73 numarada bir ofisi olduğunu anımsıyordu. Ama tüm bu geçmiş, zamanla silinmişti... Güneşin altında kaybolan buhar gibiydi.

Kafe, sokak ile Haussmann Bulvarı'nın kesiştiği yerdedi. Boş bir salon; üzerinde rafların yükseldiği bir bar tezgâhı vardı, self servis bir lokanta ya da eski bir Wimpy'yi andırıyordu. Daragane dipteki masalardan birine oturdu. Yabancı adam randevuya gelecek miydi? Sıcak yüzünden biri sokağa, diğeri bulvara bakan iki kapı da açıktı. Sokağın öteki tarafında, 73 numaradaki büyük apartmanı gördü... Babasının ofisindeki pencerelerden biri bu sokağa bakmıyor muydu, diye sordu kendi kendine. Hangi kattı? Hatıralar yavaş yavaş ortaya çıkıyordu, sabun köpükleri ya da uyanınca silikleşen rüya parçaları gibi. Mathurin Sokağı'ndaki tiyatronun önünde, annesini beklediği kafede ya da bir zamanlar daha çok ziyaret ettiği Saint-Lazare Garı civarında olsaydı, belleği daha taze olabilirdi. Hayır. Kesinlikle. Şehrin eski halinden eser yoktu.

"Jean Daragane?"

Sesi tanımıştı. Kırk yaşlarında bir adam, yanında kendisinden daha genç bir kızla önünde duruyordu.

"Gilles Ottolini."

Aynı gevşek ve tehditkâr ses... Kızı işaret ederek:

"Arkadaşım... Chantal Grippyay."

Daragane duvar tarafındaki bankette hareketsiz duruyordu, onlara elini bile uzatmadı. İki karşılarına oturdular.

"Özür dileriz... Biraz geciktik..."

İronik bir tonla konuşuyordu, herhalde ciddiye alınmaya çalışılıyordu. Evet aynı sesteydi; Daragane'in bir gün önce telefonda fark etmediği çok hafif, belli belirsiz bir Güneyli vurgusu da vardı.

Fildişi rengi bir teni, siyah gözleri, kemerli bir burnu vardı. Yüzü inceydi; hem profilden hem karşıdan keskin hatlıydı.

"İşte emanetiniz," dedi Daragane'a, rahatsızlığını örtmek istiyormuş gibi aynı ironik tonla.

Ceketinin cebinden telefon defterini çıkarttı. Masanın üzerine koydu, parmaklarını açarak avucuyla defterin üzerini örttü. Sanki Daragane'in onu almasını engellemek istiyordu.

Kız hafifçe geride duruyordu, dikkati üzerine çekmek istemiyor gibiydi. Otuzlu yaşlarında, saçları omuz hizasında, esmer bir kızdı. Siyah bir bluz ve pantolon giymişti. Daragane'a endişeli bir bakış attı. Elmacık kemikleri ve çekik gözleri nedeniyle Vietnam ya da Çin kökenli olabilir mi, diye sordu kendi kendine Daragane.

"Defteri nerede buldunuz?"

"Lyon Garı'nın büfesinde, koltuklardan birinin altında."

Telefon defterini uzattı. Daragane cebine koydu. Côte d'Azur'e gittiği gün Lyon Garı'na erken vardığını ve birinci kattaki büfede oturduğunu hatırladı.

"Bir şey içmek ister misiniz?" diye sordu, Gilles Ottolini adındaki kişi.

Daragane birden onları bırakıp gitme isteği duydu. Sonra fikir değiştirdi.

"Bir Schweppes."

"Sipariş alacak birisini bulmaya çalış, ben kahve isterim," dedi Ottolini, kıza dönerek.

Kız hemen kalktı. Görünüşe bakılırsa adamın dediklerini yapmaya alıştı.

“Bu defteri kaybettiğiniz için kim bilir ne zor durumda kaldınız.”

Garip ve Daragane’ a küstahça gelen bir şekilde güldü. Ama belki de adamın beceriksizliği ve çekingenliğindendi.

“Biliyor musunuz,” dedi Daragane, “artık neredeyse kimseye telefon etmiyorum.”

Adam ona şaşkın bir bakış attı. Kız masaya geliyordu, yerine oturdu.

“Bu saatte servis yokmuş. Birazdan kapatıyorlarmış.”

Daragane ilk kez kızın sesini duyuyordu. Kısık bir sesi vardı, yanındaki gibi Güneyli vurgusu yoktu, daha çok Parisli aksanı vardı; hâlâ bir Paris aksanından söz edebiliyorsak tabii..

“Buralarda mı çalışıyorsunuz?” diye sordu Daragane.

“Pasquier Sokağı’nda bir reklam ajansında, Sweerts’de.”

“Siz de mi?”

Kıza doğru dönmüştü.

“Hayır,” dedi Ottolini, kıza yanıtlanması için zaman bırakmadan. “Şimdilik bir şey yapmıyor.” Yeniden o gergin gülümseme. Kız da belli belirsiz gülümsedi.

Daragane bir an önce oradan ayrılmak istiyordu. Hemen harekete geçmezse belki de onlardan hiç kurtulamayacaktı.

“Size karşı dürüst olacağım.” Adam, Daragane’ a doğru eğilmişti. Sesi daha tizdi.

Daragane önceki gün telefonda hissettiği duyguya kapıldı. Evet, adam bir böcek gibi dadanmıştı.

“Telefon defterinizi şöyle bir karıştırdım, sadece merakımdan...”

Kız başını çevirmişti, duymuyormuş gibi yapıyordu.

“Bana kızmadınız ya?”

Daragane adamın gözlerinin içine baktı. Öteki de bakmayı sürdürüyordu.

“Neden kızacakmışım?”

Bir sessizlik oldu. Adam gözlerini yere indirmişti. Sonra aynı metalik sesle:

“Telefon defterinizde bir isim var. Onunla ilgili sizden bilgi almak isterdim...”

Sesi bu kez daha alçakgönüllüydü.

“Lütfen kusuruma bakmayın.”

“Söz konusu kişi kim?” diye sordu Daragane sıkıntıyla.

Birden yerinden kalkıp hızlı adımlarla Hausmann Bulvarı’na açılan kapıdan çıkıp gitmek istedi. Ve açık havada nefes almayı.

“Guy Torstel adında biri.”

Karşısındakinin tembelleşmiş hafızasını uyandırmak istercesine, ad ve soyadın hecelerini vurgulayarak söylemişti.

“Kim dediniz?”

“Guy Torstel.”

Daragane cebinden telefon defterini çıkardı ve *T* harfini açtı. Sayfanın başındaki ismi okudu, ancak bu Guy Torstel ona hiçbir şey ifade etmiyordu.

“Kim olduğunu hatırlamıyorum.”

“Gerçekten mi?”

Adam düş kırıklığına uğramış gibiydi.

“Yedi rakamlı bir telefon numarası var,” dedi Daragane. “En az otuz yıl öncesinden olmalı.”

Sayfaları çevirdi. Diğer tüm numaralar güncel numaralardı. On rakamlı. Bu telefon defterini son beş yıldır kullanıyordu.

“Bu isim size bir şey ifade etmiyor mu?”

“Hayır.”

Birkaç yıl önce olsaydı, herkesin ondan beklediği gibi nazik davranır, “Şu gizemi aydınlatmam için bana zaman verin,” derdi. Ama sözcükler bir türlü gelmiyordu.

“Daha önce üzerinde çalıştığım bir haber dosyası için birçok belge toplamıştım, içlerinde bu isim de geçiyor, nedeni bu.”

Birden savunmaya geçmiş gibiydi.

“Ne tür bir haber?”

Daragane soruyu birden sormuştu, eski nezaket alışkanlıklarına yeniden kavuşuyor gibiydi.

“Çok eski bir olay... Bununla ilgili bir makale yazmak istiyorum... Eskiden gazeteciydim de...”

Ancak Daragane’in dikkati dağılıyordu. Gerçekten bir an önce onlardan kurtulmak istiyordu. Yoksa bu adam ona hayatını anlatacaktı.

“Üzgünüm,” dedi, “Torstel diye birini hatırlamıyorum. Benim yaşımda hafıza zayıflıyor. Maalesef gitmek zorundayım.”

Ayağa kalktı ve ikisinin elini sıktı. Ottolini ona sert bir bakış attı, sanki Daragane ona hakaret etmiş gibi, o da sert bir karşılık vermeye hazır gibiydi. Kız ise önüne bakıyordu.

Adamın yolunu kesmeyeceğini umarak Haussmann Bulvarı’na açılan camlı kapıya doğru yürüdü. Dışarıda derin derin nefes aldı. Ne tuhaf bir fikirdi şu yabancı adamla buluşma fikri; üç aydır kimseyi görmemiş ve bundan pek rahatsız olmayan birisi için hele. Tam tersine bu yalnızlığın içinde kendisini hiç olmadığı kadar hafiflemiş hissediyordu, sabah veya akşamları tuhaf, coşku dolu anları bile oluyordu. Sanki o eski filmin başlığındaki gibi, maceralar köşe başında bekliyormuş gibi, her şey mümkünmüş gibi... Gençliğindeki yaz mevsimlerinde bile, bu yaz başından beri hissettiği hafifliği hissetmemişti. Ama bir zamanlar felsefe hocası Maurice Caveing’in kendisine dediği gibi, yazları her şey askıda kalırdı, “metafizik” bir mevsimdi yaz. Tuhaf, Caveing’in adını hatırlıyordu da şu Torstel’in kim olduğunu bilmiyordu.



Yazar Jean Daragane, Paris karmaşasını ardında bırakıp inzivaya çekildiği bir hayat yaşar. İnsanlardan mümkün olduğunca uzak durduğu, nadiren dışarı çıktığı bir düzen kurmuştur kendine.

Eylül ayının sıcak bir gününde Daragane'in huzur dolu dünyası, hiç tanımadığı birinden gelen tehditkâr bir telefonla altüst olur. Arayan kişi bir yabancıdır ve yazara, onun eski bir telefon rehberini bulduğu söyleyip, rehberdeki bir isim hakkında bilgi almak ister. Yabancıyla yüz yüze gelmeyi kabul eden Daragane, rehberdeki bu isimle ilgili hiçbir şey hatırlamaz. Oysa eldeki veriler, kesin bir şekilde geçmişte hayatlarının kesiştiğini göstermektedir.

Bir anda kendini bu gizemli yabancıyla onun güzel ve narin genç yardımcısının hayatına dolanmış bir halde bulan Daragane, münzevi yaşantısını bir kenara bırakıp iç dünyanın derinlerine gömülmüş ağır bir travmayla yüzleşmeye zorlanır.

2014 Nobel Ödüllü Patrick Modiano bu nostaljik, duyarlı ve şiirsel romanında, büyüleyici kurgusu ve benzersiz atmosferiyle unutuşun derinlerine iniyor.

"Canlı, zeki, incelikli ve girift... Yeni Roman akımı kadar
"Yeni Dalga'nın karafilmelerini de andırıyor."

Boyd Tonkin, *Independent*

"Romandaki kesintisiz keşifler Proust'u andıran bir tavırla, en saplantılı ve
büyüleyici kayıp zaman arayışlarından biri haline geliyor."

Jérôme Garcin, *Le Nouvel Observateur*

#paris #fransanınişgali #naziler #gizem #kayıp #travma #geçmiş #bellek
#ikincidünyasavaşı

 **can** roman

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

ISBN 978-975-07-3196-5



9 789750 739965